

Trump versus Obama

Et komparativt studie af danske avisers dækning af Obama og Trumps præsidentindsættelser

Jørndrup, Hanne

Published in:
Journalistica

Publication date:
2019

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):

Jørndrup, H. (2019). Trump versus Obama: Et komparativt studie af danske avisers dækning af Obama og Trumps præsidentindsættelser. *Journalistica*, (1), 49-68. Artikel 4.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact rucforsk@kb.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Trump versus Obama

Et komparativt studie af danske avisers dækning af Obama og Trumps præsidentindsættelser

AF HANNE JØRNRUP

Resumé

Donald Trump er godt nyhedsstof. Danske aviser skriver meget og ofte om den 45. amerikanske præsident, hans besynderlige adfærd, lemfældige omgang med sandheden og gentagne kontroverser med pressen. Trumps fremkomst har også fået medieforskningen til tasterne i et utal af publikationer. Mindre fokus er der på journalistikkens eget normative blik på Trump, og hvordan det farver billedet af ham. Artiklen vil gennem en komparativ analyse af danske avisers dækning af henholdsvis Obamas og Trumps indsættelse som præsident i 2009 og 2017 blotlægge, hvordan en eksplicit normativ indstilling til de to præsidenter var til stede ved begge begivenheder.

Introduktion

”Trump lyver mere og mere, og amerikanske medier lader ham slippe af sted med det”, lød rubrikken på en artikel i Politiken om en canadisk journalist, der i to år har faktatjekket alle Trumps udtalelser og i slut november 2018 registrerede usandhed nr. 3.833 (Politiken, 2/12/2018).

Politikens artikel repræsenterer mange af elementerne ved danske nyhedsmediers blik på den amerikanske præsident

Donald Trump. For det første er der en udbredt journalistisk interesse for Trumps gøren og laden. Søger man på Infomedia i de landsdækkende dagblade på artikler indeholdende ordet *Trump* inden for de to første år, efter han vandt præsidentvalget 8. november 2016, så optræder han i hele 21.264 artikler. Til sammenligning var der kun 13.387 artikler med *Obama* i årene efter hans første valgsejr i 2008. Og for at sætte det i relief, så optrådte Danmarks statsminister *Lars Løkke Rasmussen* fra november 2016 - november 2018 kun i 7.374 artikler.

For det andet peger Politikens artikel, som mange andre, på det spektakulære og aparte ved Trump som her på præsidentens helt særegne kommunikationsstrategi. Og for det tredje har artiklen fokus på Trumps lemfældige omgang med sandheden, som lige siden præsidentvalgkampen har været et dominant emne i dækningen.

Det ekstreme fokus på personen og fænomenet Trump genfindes i medieforskningen og følger i høj grad de samme punkter. Til eksempel kan fremhæves antologien *Trump and The Media* (Boczkowski & Papacharissi, 2018), som har samlet essays fra en række af de fremmeste amerikanske og internationale medieforskere, der alle adresserer Trump-anomalien på den ene eller anden måde. Fælles for de mange essays er, at Trumps fremkomst og adfærd ses som tegn på mangler eller patologiske træk ved det amerikanske samfund og mediesystem – fx hvordan Trump har kunnet udnytte journalisters indgroede vaner og forestillinger til at vinde valget.

Ligeledes har spørgsmålet om 'fake news' optaget både medier og medieforskning i eksplosiv grad siden valgkampen i 2016, og medieforskningen har analyseret fænomenet i et utal af publikationer (Se fx. oversigten hos Tandoc, Lim, & Ling, 2018), også i dansk forskning (se fx. Golovchenko, 2018; Horsbøl, 2018). Begrebet er om noget knyttet til Trump og hans fremkomst på den politiske scene. Både nyhedsmedier og medieforskning diskuterer, hvordan man kan skelne mellem sandt og falsk i nyhedsbilledet, om nye medier muliggør fabrikation og cirkulation af falske nyheder, men også hvordan begrebet har påvirket relationen mellem politik og medier. Trumps gentagne udfald mod de største amerikanske medier med ordene: "You are fake news!" har vendt problematikken til et angreb mod journalistikken som

ondets rod. Kampen mellem præsidenten og nyhedsmedier synes at være en selvstændig nyhedskilde, der aldrig tørrer ud.

Dog er der et fjerde signifikant karakteristika ved artiklen fra Politiken, nemlig at Trumps relationer til pressen udelukkende bliver beskrevet som et amerikansk anliggende, men øjensynligt ikke som en problematik for danske journalister. Den pointe vil blive udfordret i denne artikel, hvor jeg vil se nærmere på, hvordan dækningen af Trump har set ud i danske medier.

Her er der mindre støtte at hente i medieforskningen, men i en analyse fra Sorenstein Center af Trumps første 100 dage som præsident har man både set på de største amerikanske og tre europæiske (BBC, Financial Times og ARD) mediers dækning af præsidenten. Nogle konklusioner er fælles på tværs af alle medier, nemlig det enorme fokus på Trump, og at han selv bliver givet taletid i en meget stor del af nyhederne. I rapporten er der desuden set på, hvilken tone nyhederne var præget af (her har de frasorteret de nyheder, ca. 1/3, der blev anset som neutrale), hvilket viser, at 80 % af de tonede nyheder var negative over for Trump. Spændet mellem de amerikanske medier gik fra CNN's andel på 93 % til Fox News' 52 %. Dermed blev han mødt af en langt mere negativ dækning end de tidligere fire præsidenter før ham (Patterson, 2017).

Interessant for denne artikel er også forskellen mellem de amerikanske og europæiske medier, hvor sidstnævnte er om muligt endnu mere negativt stemte over for Trump og langt mere eksplisit diskuterer spørgsmålet om Trumps egnethed som præsident (Patterson, 2017, p. 7).

Det er ikke umiddelbart muligt at konkludere fra BBC, ARD og Financial Times til danske medier, deri er der for mange forskelle i såvel medietype som mediesystem (Hallin & Mancini, 2004). Men det kunne indikere, at Trump også er blevet et prekært emne for danske journalister, og at såvel hans aparte facon som hans alternative omgang med sandheden kan have betydning for tonen i danske mediers dækning.

Forskningsspørgsmål

Tesen for nærværende artikel er, at dækningen af Trump i danske medier slår ud med en kraftig negativ tone i lighed med fx ARD's eksempel med 98 % negative vinkler i de tonede nyhedsindslag.

I denne artikel vil jeg se nærmere på spørgsmålet om Trumps egnethed som præsident, forstået som de vurderinger, der fremtræder i dækningen af hans potentiale og kvaliteter som præsident. Hvor 100-dages undersøgelser ser på, hvor godt præsidenter klarer deres første tid i embedet, så vil jeg i stedet sætte fokus på den forventning og vurdering, som medierne har til ham allerede inden første dag i embedet, som givetvis også påvirker mediernes videre vurderinger af præsidentens virke.

Hvor Sorensteins undersøgelse havde en kvantitativ tilgang, vil jeg i stedet undersøge mediernes vurdering af Trump igennem kvalitative tekstanalyser af danske dagblades dækning i dagene omkring hans indsættelse som præsident i januar 2017. At vælge indsættelsesceremonien som case har flere analytiske fordele.

For det første har jeg tidligere lavet en analyse af danske avisers dækning af Obamas indsættelse i 2009 (Jørndrup, 2012), der indlysende kan fungere som sammenligningsgrundlag. Denne analyse viste nemlig en udbredt positiv forventning til Obama og hans egnethed som præsident (ligesom dækningen af Obamas første 100 dage også var overvejende positiv (Patterson, 2017)).

For det andet tilbyder en præsidentindsættelse en velkendt skabelon for nyhedsmediernes ageren, nemlig at dække det som en mediebegivenhed (beskrevet af Dayan & Katz, 1992). Ved at undersøge dækningen i lyset heraf tilbydes en række analytiske omdrejningspunkter, der kan hjælpe med at få indsigt i, hvordan en positiv/negativ forventning til præsidentens egnethed skrives frem gennem den journalistiske praksis.

Endelig præsenterer indsættelsesceremonien som sagt netop det øjeblik, hvor præsidenten starter sin embedsperiode, og analysen kan derfor vise, hvorledes billedet af præsidenten allerede fra starten er tonet i enten den ene eller anden retning, inden han overhovedet har haft mulighed for at virke i embedet.

Media Events – rammen for en analyse

I 1992 udgav Daniel Dayan og Elihu Katz bogen om *Media Events*, hvori de satte fokus på mediebegivenheder som en særlig tv-genre kendetegnet ved direkte tv-transmission fra store planlagte begivenheder, hvor medierne har været inddraget i planlægningen, så tv-seere landet eller verden over kan følge begivenhederne fra første parket. Dækningen af disse begivenheder anses for så vigtige, at alle andre faste programmer ryddes til fordel for den direkte sending fra begivenheden. Ligeledes vil medierne i dagene op til begivenheden gentagne gange understrege vigtigheden af, at alle følger med og dermed deltager i den historiske begivenhed. ”High Holidays of Mass Communication” kaldes mediebegivenhederne også (Dayan & Katz, 1992, p. 1) og er kendetegnet ved at samle nationen (til tider et endnu større publikum), skabe social samling, solidaritet og opbakning til samfundets centrale værdier ved at binde samfundsinstitutioner, medier og befolkning sammen.

Media Events har over de seneste 25 år været genstand for gentagne diskussioner om bl.a. de grundlæggende teoretiske antagelser. Her har Couldrys kritik været rettet mod begrebets funktionalistiske præmis, hvor medierne blot udfylder en prædefineret samfundsmæssig funktion (Couldry, 2010; Couldry & Hepp, 2017). Andre kritikere – og senest også forfatterne selv – har peget på, at media events som fænomen er på vej til at forsvinde grundet bl.a. nye digitale platforme, og at genren havde sin tid i en særlig optimistisk periode i slutningen af det 20. århundrede, hvor den nationale offentligheds samling via tv stadig stod stærkt, modsat nu, hvor medieforbrug og offentligheder er langt mere fragmenteret (Couldry & Hepp, 2017; Goldfarb, 2017; Katz & Dayan, 2017; Sonnevend, 2017)¹.

En analyse af danske avisers dækning af Trumps indsættelsesceremoni falder også lidt skævt inden for dette genrebegreb, både fordi der er tale om aviser frem for tv og det forhold, at danske medier ikke har en medkoordinerende rolle ved amerikanske mediebegivenheder. Men analysen af Obamas indsættelse viste en dansk dækning, der næsten slavisk fulgte drejebogen for en mediebegivenhed og præsenterede læserne for en unison hyldest af såvel Obama som det amerikanske præsidentembede. Derfor

er det min tese, at jeg netop ved at analysere Trumps indsættelsesceremoni ud fra de samme genreelementer vil kunne få øje på hvordan det journalistiske blik på Trump formes. Her vil aviser også være et særdeles velegnet empirisk valg, da der både findes forskellige nyhedsgenrer og mere holdningsbaserede genrer som debatartikler, klummer og ledere. Som analysen af Obamas tiltrædelse konkluderede, så var det positive billede af Obama ikke alene journalistikkens værk, men i høj grad en afspejling af de udbredt positive forventninger, som blev delt af både befolkning og politikere.

Men først lidt uddybning om genren:

Dayan og Katz forklarer mediernes virke under mediebegivenheder som styret af tre forskellige *scripts* (Dayan & Katz, 1992, p. 33f) afhængig af, hvilken type begivenhed det er: *Contest* (fx De Olympiske Lege), *Conquest* (fx månelandingen), mens *Coronations* er ceremonielle begivenheder som kongelige bryllupper, kroninger og begravelser – og herunder præsidentindsættelser. Hver af disse 'drejebøger' giver forskellige roller til de deltagende aktører (fx sportsfolk, astronauter og konger), men også til medier og publikum. Drejebogen for *Coronations*, som en præsidentindsættelse hører under, har fokus på ritualet og traditionen, hvor journalisternes rolle bliver at forklare ritualernes og traditionernes betydning, mens publikums rolle bliver at forny deres kontrakt med og vise opbakning til samfundets centrale værdier og institutioner. Særligt inden for denne drejebog er konfliktelementet fraværende, hvorved der ikke som i vanlig nyhedsjournalistik præsenteres modsatte synspunkter eller stilles kritiske spørgsmål til aktørerne.

Obamas indsættelse som mediebegivenhed

Studiet af Obamas indsættelse viste en mediebegivenhed, der var højt på dagsordenen på samtlige aviser i dagene omkring indsættelsen i januar 2009 (Jørndrup, 2012). Aviserne havde sendt op til flere korrespondenter afsted til Washington for at give læserne en helt særlig beskrivelse af begivenheden.

Historikken (de 43 tidligere præsidenter i embedet), indsættelsens forløb, ritualer, steder, ord og artefakter blev omhyggeligt beskrevet for læserne. Danske journalister indtog rollen som ceremonimestre, der andagtsfuldt guidede læserne gennem små og store begivenheder, mens de forklarede de symbolske og historiske betydningslag i det amerikanske præsidentembede. Som et element i den ceremonielle tilgang, og i tråd med drejebogen, var dækningen blottet for konflikt, og man fandt ingen kritiske vinkler, konfrontation af partskilder eller lignende.

Obamas indsættelse var på forhånd udråbt som et 'historisk øjeblik', da han ville blive USA's første sorte præsident. Men de få gange, raceproblematikken blev berørt i den ceremonielle dækning, var med reference til 1960'ernes USA eller til Lincolns frigivelse af slaverne – aldrig samtiden. Derimod blev det nye ved Obama indlejret i og opslugt af traditionen og embedet, så hyldestdækningen af Obama i realiteten blev en hyldest af det amerikanske præsidentembede.

Hvorfor var det sådan en dækning, danske aviser gav? Ifølge Dayan og Katz kræver en mediebegivenhed deltagelse fra alle tre parter – begivenhedens centrale aktører (Obama/den amerikanske stat), medierne og publikum. Obama og arrangørerne i Washington leverede deres del, og de danske aviser fulgte drejebogen til punkt og prikke, også selvom de ikke selv havde nogen direkte kontakt til arrangørerne, og endelig syntes publikum også velvilligt at have deltaget i at fuldende begivenheden – og her inddrager aviserne både den hjemlige begejstring hos befolkning og politikere, det store fremmøde i Washington og millionerne af tv-seere verden over i beskrivelserne (Jørndrup, 2012).

På baggrund af analysen af Obamas indsættelse i 2009 vil jeg derfor for nærværende analyse fremhæve tre forskellige analyseoptikker, som knytter sig til drejebogen for dækningen af en mediebegivenhed, nemlig *fortid*, *nutid* og *fremtid*. Ifølge drejebogen for *Coronations* er fokus hovedsagligt historisk, på netop traditionen/institutionen, der hyldes gennem begivenheden, og så selvfølgelig på selve begivenhedens konkrete samtidige forløb (Dayan & Katz, 1992). At der er tale om en præsidentindsættelse og ikke fx en kongelig begravelse gør dog, at dækningen også låner fra andre drejebøger, særligt i den del, der vurderer indsæt-

telsestalens kvaliteter og løfter for fremtiden i den kommende præsidentperiode.

Analysen bygger på læsninger af empirien, hvor jeg søger svar på tre overordnede spørgsmål:

1. Fortiden med fokus på traditionen: Hvordan indgår den historiske kontekst for præsidentembedet, og hvorledes bliver referencer til de tidligere 44 præsidenter anvendt i fremstillingen af den tiltrædende?
2. Nutiden med fokus på ceremonien: Hvordan beskrives ceremoniens forløb og publikums ageren? Fastholdes højtideligheden og det ærbødige, eller findes der elementer af kritik?
3. Fremtiden med fokus på talen: Hvordan bliver præsidentens indsættelsestale omtalt og gengivet? Hvilke forudsigelser gøres der herigennem om præsidents kommende virke og hans egnethed som præsident?

Analysedesign

Undersøgelsen bygger på to enkle samples af printartikler fra de største danske aviser. På baggrund af Infomedia-søgning på printudgaverne af B.T. Berlingske, Ekstra Bladet, Information, Jyllands-Posten, Kristeligt Dagblad og Politiken i dagene omkring præsidentindsættelsen, helt præcist d. 19. - 21. januar. Søgeordet har været "Trump". Undersøgelsen af Obamas indsættelse i 2009 byggede på nøjagtigt samme medier og samme tre datoer – 19.januar – dagen før indsættelsen, 20. januar – dagen for indsættelsen og 21. januar – dagen efter indsættelsen.

Analysen vil som sagt ikke sigte på en kvantitativ måling af artikler, der er negativt eller positivt stemt over for Trump, men vil tekstanalytisk se på, hvordan kombinationen af normative vurderinger og journalistiske genregreb sammen fremskriver billeder af Trump i de danske aviser.

I alt dukker 213 artikler op i søgningen på "Trump" og indbefatter alt fra notitser, reportager, ledere til debatstof (fraregnet dubletter og forsidehenvisninger). I søgningen på "Obama" i 2009 var det samlede resultat 199 artikler. For begge begivenhe-

der var der en fordeling aviserne imellem med flest artikler fra de tre morgenaviser og færre fra formiddags- og nicheaviserne.

Så Trumps indsættelse var markant på dagsordenen og nåede ligeledes forsiderne, hvilket indikerer, at medierne også denne gang prioriterede indsættelsen som en vigtig historie. Dette kan ses som et træk af mediebegivenhedsdækning, da nyhedselementet heri er mindre udtalt. Den store nyhed omkring Trump lå ved valgresultatet i november 2016, mens selve ceremonien jo i sin essens er en rituel gentagelse af tidligere indsættelser.

Når man udvælger en tredages dækning omkring en præsidentindsættelse med præsidentnavnet som søgeord, så dukker der forskelligt materiale op. I dagene op til selve ceremonien er der historier om både den kommende præsident, hans familie og entourage samt historier om selve embedets historik og betydning. Men der er også en del artikler, der fokuserer på, hvordan verdenssamfundet, økonomien, aktiemarkedet m.m. afventer den kommende præsidents politiske retning. En anden gruppe artikler beskæftiger sig med selve ceremoniens mange elementer og giver reportager fra ceremonien blandt menige fremmødte amerikanere. Endelig fokuserer en del af dækningen på undersøgelsens sidste dag på præsidentens indsættelsestale. Denne bliver helt eller delvist gengivet i aviserne og analyseret og kommenteret fra både journalistisk og politisk hold.

I optakten til Trumps indsættelse findes en stor mængde debatindlæg og baggrundsartikler, der diskuterer Trumps mulige indvirkning på diverse spørgsmål. Tonen i disse artikler er langt overvejende negativt stemt over for Trump, der spås alt fra en uheldig til en decideret katastrofal indvirkning på såvel klimaspørgsmålet, homoseksuelles rettigheder i USA, den internationale handelspolitik som pressefriheden i USA.

Enkelte røster forsøger sig med en mere positiv forventning, men da under en overskrift som *Trump kan blive bedre end frygtet* (Kristeligt-Dagblad, 20/01/2017a).

Trump – et andet ord for katastrofe

Ydermere dukker Trump op i en række historier, der hverken har noget med ceremonien eller amerikansk politik at gøre, men

hvor Trump-navnet bruges som negativ samtidsreference. Det er særlig synligt i kultursektionerne, hvor både citerede kunstnere og anmeldere gør brug af disse:

»Verden er i krise. Trump, højredrejning i Europa, en stigende egoisme ... (Politiken, 21/01/2017c) udtaler en kunstner, mens en musikanmeldelse i Berlingske slås an med følgende apokalyptiske anslag:

Dommedag er hverdag, undergang er hver gang. Sådan føles det indimellem, når man tænker på klimakatastroferne, flygtningekriserne og ikke mindst Trumpokalypsen, der måske bliver skudt i gang i dag, når Trump bliver indsat som USA's præsident. (Berlingske, 20/01/2017b).

I det lys må det derfor ses som et særdeles kritisk angreb på statsminister Lars Løkke Rasmussen, da Ekstra Bladet sammenligner hans pressestrategi med Trumps og konkluderer for begge ledere, at *Statsmands-agtigt bliver det aldrig* (Ekstra-Bladet, 21/01/2017a).

Denne negative attitude var helt fraværende i den måde, Obama indgik som samtidsreference på op til hans indsættelse i 2009, der tværtimod blev båret ind på en bølge af håb om forandring.

Fortiden: den historiske kontekst – de 44 tidligere præsidenter

I forbindelse med Obamas indsættelse var referencer og sammenligninger med præsidenthistorikken et meget dominerende element og fik form af en udbredt brug af præsidentielle målestokke over præsidenters virke gennem tiden, hvor Obama blev rangordnet som én af de mest populære tiltrædende præsidenter og en indlysende arvtager til det magtfulde embede.

Popularitetsmålingerne og præsidentrækken er også til stede ved Trumps indsættelse, men i langt mindre grad, og de bruges næsten udelukkende til at sætte Trump i et negativt lys.

Amerikanske aviser har i denne uge offentliggjort meningsmålinger, hvori et stort flertal af vælgerne giver Trump et overraskende dårligt skudsmål for hans håndtering af de sidste to måneders forberedelse af magtovertagelsen. I moderne tid har ingen

præsident været så upopulær som Trump i overgangsperioden. (Information, 20/01/2017b).

Under rubrikken *En stor dag forfulgt af uheld* beskrives indsættelsehistorikken endda med en vis grad af sarkasme, hvorved Trump bliver rangordnet som endnu et kuriøst indslag i præsidenthistorien:

Indsættelse: En var fuld, en blev dækket af sne, en af regn, en var ved at blive brændt af, og en endte med at dø. Indsættelsen af amerikanske præsidenter er en særlig dag. Nu kommer turen til Donald J. Trump. (Jyllands-Posten, 20/01/2017).

Op til Obamas indsættelse bragte aviserne flere artikler om de historiske rammer for præsidentens fremtidige liv i Det Hvide Hus, hvor verdenshistoriske begivenheder havde udspillet sig, når Roosevelt, Kennedy m.fl. havde haft vigtige møder i selvsamme bygning. Det Hvide Hus er ikke nær så tæt beskrevet i Trumps tilfælde, og når det sker, så er det i lyset af brud på traditionerne.

Når en ny præsident flytter ind, er det også en ny førstedame, der følger med. Ved Obamas indsættelse var aviserne meget optaget af Michelle Obama, og hvilke planer hun havde for indretningen af Det Hvide Hus m.m.

Melania Trump bliver derimod beskrevet som et traditionsbrud i rækken af præsidentfruer, idet hun slet ikke flytter med ind i Det Hvide Hus, men bliver i Trump Tower i New York med sønnen Barron, ligesom hun beskrives som: ... *den første udenlandske førstedame siden 1820'erne og den første tidligere nøgenmodel i Det Hvide Hus* (Kristeligt-Dagblad, 20/01/2017b) og værre endnu: *Melania Trump havde arbejdet ulovligt som model i USA, inden hun fik papirerne i orden* (Ekstra-Bladet, 19/01/2017).

Samlet set nedtones Trumps kobling til præsidentembedets historik og tradition markant på tværs af alle medierne. Hvor Obama på utallige måder blev flettet ind i præsidenthistorikken, så fremstilles Trump primært som et brud på selvsamme tradition.

Nutiden: ceremoniens forløb

Tro mod genren så ser aviserne det også ved Trumps indsættelse som deres opgave at føre læserne gennem begivenheden. På dagen for indsættelsen har BT og Berlingske trykt den samme artikel *Trump indtager Det Hvide Hus* (Berlingske, 20/01/2017a; BT, 20/01/2017), hvori hele dagens forløb beskrives med et kort over det centrale Washington med markeringer af, hvor indsættelsesceremonien foregår, og ad hvilken rute præsidentens bil kører gennem byen. Disse typer af artikler fandtes også i 2009.

Som en del af indsættelsestraditionen afholdes en række koncerter og baller til ære for den nye præsident. I 2009 var koncerter op til Obamas indsættelse del af en meget billedrig dækning i fx Ekstra Bladet, hvor artiklens rubrik spillede på Obamas rockstjerneagtige status: *Barack n'roll. Hollywoods gader må ligge øde hen. Alle ville spille for Obama* (Ekstra-Bladet, 19/01/2009). Dette står i skarp kontrast til koncerterne op til Trumps indsættelse, som slet ikke dækkes, men kun omtales grundet fraværet af stjernerne: *Det har været vanskeligt for USA's kommende præsident, Donald Trump, at finde musikere, som har lyst til at optræde aftenen inden hans indsættelse* (Jyllands-Posten, 19/01/2017).

Den store dag

21. januar – dagen efter indsættelsesceremonien har alle aviser reportager fra begivenheden. De ceremonielle genretræk træder her tydeligt frem i flere reportager, hvor fx rubrikken i Jyllands-Posten kombinerer eden og talen i *Jeg, Donald Trump lover ... at Amerika skal være stort igen* (Jyllands-Posten, 21/01/2017). Flere andre aviser har også sætninger fra Trumps tale som rubrik.

I lighed med dækningen af Obamas indsættelse så har aviserne også her prioriteret at sende korrespondenter til både Washington og ud blandt Trumps kernevælgere. I klassisk reportagestil kombineres indtryk fra gaden, observationer af vejrforhold og stemning med citater fra forbipasserende, der udtaler sig om præsidenten og begrundet deres eget valg om at deltage i indtrædelsesceremonien.

Ved Obamas indsættelse bar reportagerne rubrikker som *Drømmen blev til virkelighed* (BerlingskeTidende, 21/01/2009), *Et genfødt Amerika* (Politiken, 21/01/2017a) eller *Washington rungede af jubel* (Ekstra-Bladet, 21/01/2009) og beskrev folkestemningen i ensidigt positive vendinger.

I reportagerne fra Trumps indsættelse er det også i høj grad kombinationen af citater fra tilskuere, elementer fra Trumps tale og korrespondenternes egne analyser, der gennemsyrrer rubrikernes ordlyd:

Berlingskes reportage giver i rubrikken ordet til en loyal Trump-støtte: *Trump står for mig som en præsident, der helt givet bliver en af de største*, men indleder samtidig reportagen med at bemærke utilfredsheden: *Trods optøjer og demonstrationer var indsættelsen af Donald Trump som præsident en fest for hans tilhængere*. (Berlingske, 21/01/2017a).

I rubrikken hos Information: *Præsident Obama får os til at se ud som en svækling* gives ordet til en Trump-fan, men i løbet af reportagen synes sympatien fra skribentens side at svinge mod Obama:

Men i metroen, på de regnvåde gader og blandt tilskuerne på plænen foran Kapitol bygningen var der få sorte ansigter at se, selv om mere end 50 procent af Washingtons befolkning er afroamerikansk. Kontrasten til Obamas første indsættelse kunne næppe have været mere markant. Dengang i 2009 myldrede 1,8 millioner amerikanere i alle hudfarver rundt på plænen. I går var de alle sammen hvide. (Information, 21/01/2017).

Samme kontrast mellem de to præsidentindsættelser bemærkes med næsten identisk ordlyd i andre aviser (Kristeligt-Dagblad, 21/01/2017a; Politiken, 21/01/2017b).

At der er noget uvant på færde i Washington siver også gennem rubrikkerne på flere af reportagerne: *I dag bliver Washington overtaget af det Amerika, der plejer at holde sig væk. De lokale kigger væk imens* (Politiken, 20/01/2017) og *Turen til Trumpistan* (Ekstra-Bladet, 20/01/2017), der næsten beskriver byen som udsat for en fjendtlig overtagelse. I de mere neutrale beskrivelser benævnes Trump-støtter som 'de jævne amerikanere', 'det glemte USA' eller 'udkants-USA'. Tydeligt er det dog, at korrespondenterne ikke deler deres entusiasme for den nye mand i Det Hvide

Hus og vælger at inddrage kritiske elementer i reportagerne, hvilket var helt fraværende ved Obamas indsættelse.

I reportagerne dukker der fx forskellige kritiske røster frem: *Men ikke alle er kommet til Washington for at hylde den nye præsident. Modstanden mod ham kom til udtryk i demonstrationer og protestmarcher i går, hvor tildækkede sortklædte aktivister blandt andet smadrede butiksvinduer og bilruder.* (Kristeligt-Dagblad, 21/01/2017a). I andre tilfælde bliver Trump-støtterne stillet kritiske spørgsmål om Trump (Information, 21/01/2017). Selv inkarnerede Trump-støtter fremstilles ikke helt overbeviste om eget valg: *"Jeg ved ikke, om Donald Trump bliver succesfuld som præsident, men i det mindste prøver vi noget nyt."* (Kristeligt-Dagblad, 21/01/2017b).

Sammenlignet med dækningen i 2009 så er der meget få træk tilbage af den kritikløse, ceremonielle dækning i 2017. Ceremoniens elementer beskrives og forklares stadig, men reportagerne fra Washington er gennemsyrede af korrespondenternes uvilje mod Trump og hans tilhængere.

Fremtiden: talen

Som højdepunktet for ceremonien er den nye præsidents indsættelsestale, hvor han sætter retningen for sit kommende virke. Alle medierne giver derfor i større eller mindre omfang spaltepads til at gengive og analysere Trumps indsættelsestale. Hvor Obamas tale blev gengivet uforkortet i flere aviser, så gengives den kun i forkortet version i aviserne, mens kommentarer og analyser fylder mest.

Tordentale kalder Ekstra Bladet talen (Ekstra-Bladet, 21/01/2017b), og det er tydeligt, at den buldrende retorik har fået de danske journalister til blækhuset. Aviserne fokuserer i analyser og ledere på talens indhold samt hvilke implikationer, Trumps visioner kan få for USA såvel som for relationerne til Danmark og resten af verden. Det er meget tydeligt, at de danske journalister ikke kan lide, hvad de hører. I den mest afdæmpede udgave findes fx lederen i Berlingske, der udtrykker bekymring over de protektionistiske strømninger i talen, men samtidig udtrykker håb om, at Trump ikke glemmer sine europæiske alli-

erede (Berlingske, 21/01/2017b). En langt mere eksplicit negativ bedømmelse af talen findes i Kristeligt Dagblad, Information og særligt Politikens kommentarer og analyser.

Nedenstående eksempel viser, hvordan journalisterne kombinerer deres egen analyse af talen med iagttagelser fra Washington, som bruges aktivt til at udstille Trumps manglende realitetssans og uegnethed som præsident:

Hvor nye præsidenter plejer at snakke om forsoning og inklusion, adresserede Donald Trump aldrig direkte det dybt splittede USA (...) Men hvor Trumps tilhængere følte sig hørt og bekræftet som aldrig før, protesterede mange andre (...) Donald Trump talte altså til et usædvanlig splittet USA og møder en usædvanlig stor modstand uden for Washington. (Politiken, 21/01/2017b).

Som eksempel på, hvordan en fortolkning af præsidentens indsættelsestale aktivt forsøger at underminere Trumps legitimitet og udstille hans inkompetence som præsident, kan Lincolns bibel tjene som et analytisk omdrejningspunkt. Både Obama og Trump valgte at lade sig sværge ind som præsident med hånden på Lincolns bibel – et valg, som indlysende er tænkt som en symbolsk relation til denne højtestimerede amerikanske præsident.

Under rubrikken *Indsættelse i Lincolns ånd* skriver Kristeligt Dagblad i 2009: *Barack Obama lægger i dag hånden på Abraham Lincolns bibel. Præsidenten, som ophævede slaveriet, er Obamas politiske idol, og festdagen holdes med inspiration fra Lincoln.* (Kristeligt-Dagblad, 20/01/2009). Og denne næsten naturlige forbindelse mellem præsidenten, der frigav slaverne, og den første sorte præsident gentages i adskillige artikler om Obamas indsættelse og hjælper med at styrke hans legitimitet som arvtager af Lincolns embede.

I Trumps tilfælde bliver arven fra Lincoln derimod brugt aktivt imod ham. Informations lederskribent har været i Lincolns skrifter for at finde udsagn, der kan synliggøre Trumps åbenlyse mangler som præsident: Under rubrikken *Dæmonernes præsident* får han dette lidet flatterende skudsmål:

Donald Trump er på mange måder den forkerte præsident (...)
»Vi er ikke fjender, men venner,« sagde den amerikanske præsident Abraham Lincoln om hele den amerikanske befolkning: »Vi må ikke blive fjender.« Lincoln talte til det, han kaldte de bedre engle i den menneskelige natur. Men USA's nye præsident Donald

Trump taler til dæmonerne i det amerikanske samfund, han gør uenighed til kamp og modstandere til fjender. (Information, 20/01/2017a).

Trump og Obama gør nøjagtigt det samme – lægger hånd på Lincolns bibel – men fortolkningen af denne identiske handling afslører i høj grad journalistikkens egen indstilling over for de to præsidenter.

Denne måde at forholde sig kritisk afvisende på over for hovedpersonen i mediebegivenheden står i skærende kontrast til såvel Dayan og Katz' klassiske definition af media events som reportager og analyser af Obamas tale, der ikke alene blev gengivet i sin fulde, uredigerede form, men også blev udråbt som 'en af de bedste taler nogensinde'.

Konklusion

I 2009 var begejstringen for Obama enstemmig på tværs af medierne, og hans tiltrædelse blev dækket som en hyldest. Følgelig var avisernes blik på Obamas egnethed som præsident, at han ikke blot var den naturlige og legitime arvtager til embedet, men også blev beskrevet som en anden Messias, der ville lede verden i en ny og bedre retning (Andersen & Jørndrup, 2010; Jørndrup, 2012).

Helt anderledes tegner billedet sig af Trump. Når man forfølger begivenhedens tre hovedpunkter og ser, hvordan Trump beskrives i regi af embedets historik, ceremonien og indsættelsestalen, så afviger dækningen markant fra 2009.

For særligt Politiken, Information og Kristeligt Dagblad er ikke blot ledere og kommentarstof, men også i store træk nyheder og reportager farvet af en udbredt animositet mod Trump. Berlingske og Jyllands-Posten er i forskellig grad også åbenlyst skeptisk indstillede, men nyheds- og reportagedelen anlægger en mere neutral tone, mens Ekstra Bladet og BT som tabloidmedier vælger de lidt mere sensationelle vinkler. Et tiltagende segmenteret medieudbud (Schultz, 2007) kan muligvis være en del af forklaringen her og indikere, at modviljen mod Trump ikke har samme styrke i alle avisernes segmenter.

Diskuterer man resultatet i forhold til media event-genren, så kan det muligvis ses som et tegn på, at danske medier forkastede genren for i stedet at dække det som klassisk politisk stof, hvor alle parter høres, og man tilstræber en objektiv dækning af præsidentskiftet. Enkelte elementer kan måske tolkes i den retning, fx at korrespondenternes reportager ikke blot deltager i tiljublingen, som i 2009, men stiller kritiske spørgsmål til publikum og forsøger at få udsagn fra både tilhængere og kritikere af Trump. Men omvendt så er det mest dominerende træk ved dækningen, at journalisternes egne vurderinger og bedømmelser træder markant frem og ofte definerer hele artiklens vinkel – også i nyhedsgenrer, der ikke normalt giver rum for journalistens subjektive vurderinger. Allermest tydeligt artikuleres afskyen mod Trump dog i de klassiske holdningsgenrer, som i debat- og kulturstoffet og avisernes ledere.

Eksemplificeret gennem artiklen fra Politiken 2. december 2018 har danske aviser haft et enormt fokus på Trump og særligt på, hvordan han afviger fra andre præsidenter, fx i sin 'alternative' omgang med sandheden. Mindre fokus har danske journalister haft på deres eget blik på Trump. Nærværende analyse viser, at blikket fra allerførste dag har set ham som en aparte, uønsket afviger, der ikke burde bestride verdens mægtigste embede, og at denne grundindstilling hverken italesættes eller problematiseres. En indlysende forklaring på det blinde punkt kan være, at holdningen i høj grad deles af avisernes læsere. Allerede tidligt i den amerikanske valgkamp konstaterede en meningsmålingsforetaget af YouGov, at kun 4 % af danskerne foretrak Trump som præsident i USA (Søndagsavisen, 5-6/5/2016), og den holdning har aviserne formået at understøtte i deres dækning fra hans første dag som USA's 45. præsident.

Et helt andet spørgsmål er så, hvilken betydning en negativ/positiv toning af amerikanske præsidenter i danske medier har eller kan få, hvilket dette studie på ingen måde giver indblik i. Ej heller giver denne analyse svar på, om det kan opfattes som i tråd med journalistikkens rolle at tiljuble en præsident, der giver verden håb, eller at udskamme en anden, der gør det stik modsatte. Nærværende artikel har blot fremanalyseret, *hvordan* forskelle mellem Trump og Obama fremstår i danske aviser.

NOTER

- ¹ Om media event virkelig er et historisk fænomen kan jeg godt være særdeles skeptisk overfor, men det spørgsmål diskuteres i en kommende artikel og vil ikke blive diskuteret yderligere her.

AVISARTIKLER

- Berlingske. (20/01/2017a). Trump indtager Det Hvide Hus, Sektion 1, Side 4
- Berlingske. (20/01/2017b). Anmeldelse: Austa Futura Politics, Sektion 3, Side 4
- Berlingske. (21/01/2017a). Trump står for mig som en præsident, der helt givet bliver en af de største, Sektion 1, Side 4
- Berlingske. (21/01/2017b). Ledende artikel: Kære Trump, husk USAs gamle venner, Sektion 1, Side 32
- BerlingskeTidende. (21/01/2009). Drømmen blev til virkelighed, Sektion Side 1
- BT. (20/01/2017). Trump indtager Det Hvide Hus, Sektion 1, Side 18
- Ekstra-Bladet. (19/01/2009). Barack n'roll, Sektion 1, Side 22
- Ekstra-Bladet. (19/01/2017). Illegal indvandrer, Sektion Side 17
- Ekstra-Bladet. (20/01/2017). Turen til Trumpistan, Sektion 1, Side
- Ekstra-Bladet. (21/01/2009). Washington rungede af jubel, Sektion 1, Side 10
- Ekstra-Bladet. (21/01/2017a). Løkes Trumpismer, Sektion 1, Side 11
- Ekstra-Bladet. (21/01/2017b). Trumps Tordentale, Sektion 1, Side 4
- Information. (20/01/2017a). Dæmonernes præsident, Sektion 1, Side 20
- Information. (20/01/2017b). ' Mange af os er på kanten af et nervøst sammenbrud', Sektion 1, Side 8
- Information. (21/01/2017). ' Præsident Obama har fået os til at se ud som en svækling', Sektion 1, Side 10
- Jyllands-Posten. (19/01/2017). Soulsanger vil spille for Trump, Sektion 1, Side 14
- Jyllands-Posten. (20/01/2017). En stor dag forfulgt af uheld, Sektion 1, Side 16
- Jyllands-Posten. (21/01/2017). Jeg, Donald Trump lover... at Amerika skal være stort igen, Sektion 1, Side 14
- Kristeligt-Dagblad. (20/01/2009). Indsættelse i Lincolns ånd, Sektion 1, Side 5
- Kristeligt-Dagblad. (20/01/2017a). Trump kan blive bedre end frygtet,

Sektion 2, Side 8

Kristeligt-Dagblad. (20/01/2017b). Det Hvide Hus forvandles til et familieforetagende, Sektion 1, Side 8

Kristeligt-Dagblad. (21/01/2017a). Så fik det glemte USA sin præsident, Sektion 1, Side 1

Kristeligt-Dagblad. (21/01/2017b). I Dundalk er opbakningen til USA's nye præsident stor, Sektion 1, Side 6

Politiken. (2/12/2018). Trump lyver mere og mere og amerikanske medier lader ham slippe af sted med det, Sektion 2, Side 1

Politiken. (20/01/2017). I dag bliver Washington overtaget af det Amerika, der plejer at holde sig væk. De lokale kigger væk imens Sektion 2, Side 5

Politiken. (21/01/2017a). Et genfødt Amerika, Sektion 1, Side 1

Politiken. (21/01/2017b). Fra denne dag bliver det kun Amerika først, Amerika først, Sektion 1, Side 2

Politiken. (21/01/2017c). Det gælder om at få hevet kuglerne op af deres lommer, Sektion 3, Side 4

Søndagsavisen. (5-6/5/2016). Danskerne dumper Donald Trump, Sektion Side 6

REFERENCER

Andersen, Dorte, & Jørndrup, Hanne. (2010). Pressens præsidenter - fra Satan til Messias. Historie og journalistik som et mulighedsfelt. *Journalistica*, 2, 7-26.

Boczkowski, Pablo J., & Papacharissi, Zizi. (2018). *Trump and the Media*. Cambridge: MIT Press.

Couldry, Nick. (2010). *Media events in a global age*. London: Routledge.

Couldry, Nick, & Hepp, Andreas. (2017). The continuing lure of the mediated centre in times of deep mediatization: Media Events and its enduring legacy. *Media, Culture & Society*, 40(1), 114-117. doi: 10.1177/0163443717726009

Dayan, Daniel, & Katz, Elihu. (1992). *Media Events - The Live Broadcasting of History*: Harvard University Press.

Goldfarb, Jeffrey C. (2017). Media Events, solidarity, and the rise and fall of the public sphere. *Media, Culture & Society*, 40(1), 118-121. doi: 10.1177/0163443717726010

Golovchenko, Y., Nielsen, A., & Meilvang, H. (2018). TEMA: Løgn og sandhed - fakta og fiktion. *Politik*, 1(21).

Hallin, Daniel C., & Mancini, Paolo. (2004). *Comparing media systems* :

three models of media and politics. Cambridge ; New York: Cambridge University Press.

Horsbøl, Anders. (2018). 'Fake news' . Forestillinger om offentlighed i deliberativ belysning. *Akademisk Kvarter*, 17.

Jørndrup, Hanne. (2012). Journalistik om et bebudet historisk øjeblik: Danske avisers blik på præsident Obamas indsættelse. *Tidsskriftet Kulturstudier*(1), 29-54.

Katz, Elihu, & Dayan, Daniel. (2017). L'esprit de l'escalier: 25 years of hindsight. *Media, Culture & Society*, 40(1), 143-152. doi: 10.1177/0163443717726015

Patterson, Thomas E. (2017). News Coverage of Donald Trump's First 100 Days

Schultz, Ida. (2007). Fra Partipresse over Omnibuspresse til Segmentpresse. *Journalistica - Tidsskrift for forskning i journalistik*(5).

Sonnevend, Julia. (2017). The lasting charms of media events. *Media, Culture & Society*, 40(1), 122-126.

Tandoc, Edson C., Lim, Zheng Wei, & Ling, Richard. (2018). Defining "Fake News". *Digital Journalism*, 6(2), 137-153. doi: 10.1080/21670811.2017.1360143

FORFATTER

Hanne Jørndrup

Lektor, Roskilde Universitet

hajoe@ruc.dk